

LOV LUKEM: Návrat prastarého umění

Jedna z nejstarších loveckých metod – lukem a šípem – zažívá v posledních dvaceti letech triumfální návrat a obrací se k ní stále více myslivců. Luky však také zvedají vlnu odporu kvůli své údajné krutosti. Jsou obavy ochránců zvěře skutečně podloženy?

autor | David Bimka

Když se člověk před ochránci přírody nebo i myslivci zmíní o lovu lukem, obvykle se okamžitě všichni ohradí. Rozumíš téhle reakci?

Naprostu ji chápu – jenže vychází z neznalosti. Dvacet zemí Evropské unie dnes zákonem povoluje lovit lukem a mají pro to dobrý důvod. V Dánsku se o tom jednalo od roku 1999 a v roce 2004 pak příslušný zákon schválili – a to na základě velké studie, kterou si necha-

li vypracovat. Vyhradili několik obor se srnčí zvěří a nechávali tam lidi lovit jen lukem. Hodnotících faktorů bylo hodně: od vzdálenosti nástřelu k místu, kde zvíře zhasne, výskyt stresových hormonů v krvi, penetrace šípů, tedy jestli uvízne, nebo proletí skrz zvíře. Výsledkem bylo, že si Dánové naprosto v klidu a zodpovědně odhlasovali povolení lukem lovit. Zjistili totiž, že je to pro zvíře naprosto srovnatelné, ne-li lepší, než lov klasický.

Myslíte, že podobné zjištění ochránáře uklidní?

U ochránců přírody tu obavu chápu úplně nejvíc. Mají totiž spoustu špatných zkušeností. Často se stane, že někdo má doma luk za tři stovky, střílí si na zahradě na terč šípů s kulatou špičkou a pak se někde kousek od něj mihne srna – a on prostě dostane lovecký záchvat. Když ji pak zkouší trefit, tak se to povede někde do zadního běhu a ta zraněná srna

Lovci národa Sanů, známí také jako Křováci, se stále drží tradičních loveckých metod. První doložené šípy pochází z roku 10 000 př.n.l., lov lukem ale mohl být vynalezen už před 50 000 lety

pak někde tři dny krvácí a umírá, nebo ji schvátí liška, či jiný predátor. To je průšvih. Ale to my neděláme. Lov lukem, pokud je provedený správně, je velmi humánní. Když v roce 2009 uzákonili lov lukem na Slovensku, byli to právě ochránci přírody, kteří nejvíce kvitovali to, že jde o šetrný a etický způsob lovu. Rozdíl mezi palnou zbraní a loveckým lukem je v tom, že střela z pušky vytvoří střelový kanál a způsobí hydrodynamický šok, který roztřepe vnitřnosti. Neklesá krevní tlak, ale zvíře umírá poměrně rychle. Co ho zabije, je spíše šok z nárazu kulky, než ztráta krve, protože střelový kanál cévy zatahuje. Během té krátké chvílky po zvuku výstřelu a nárazu kulky vysílá tělo stresové hormony a ty už v mase zůstanou – snižují tak jeho kvalitu a chuť. Navíc zvířata chodí na vnadiště – tam jsou posedy, a často se tam střílí. Ony to nebezpečí samozřejmě cítí, jistým způsobem ví, že se tam umírá. Takže je zvíře stresované už při příchodu.

V čem je tedy luk jiný?

Luk vyvíjí velkou kinetickou energii koncentrovanou na malou plochu, takže šíp v 85% pronikne celý skrze tělo zvířete. Lovecký hrot má dvě, tři, někdy čtyři čepelky, které jsou ostré jako břitva – protože jsou striktně jen na jedno použití a po výstřelu, ať už úspěšném, nebo neúspěšném, se vyhazují. Používají se pak na trénink, ale už nikdy znovu na

ostrý lov. Samozřejmě se může najít někdo, kdo podobné věci nebude respektovat, kdo si prostě koupí luk a rozhodne se s ním vyrazit ven. My ale bojujeme za to, aby se tihle idioti k luku vůbec nedostali.

A teď si představte zásah – tyhle žiletky rozříznou veškeré cévy a způsobí okamžitý hemoragický šok, tedy dojde k bleskovému poklesu tlaku a zvíře během jediné sekundy přestane vnímat, prostě se mu vypne mozek, úplně se odkrví. Ono třeba ještě dokáže chvilku běžet, ale o ničem už neví. Dánská studie ukázala, že dosled, tedy vyhledávání postřelené zvěře od místa zásahu, probíhá v průměru na vzdálenost padesáti metrů, což je srovnatelné s palnou zbraní. Podstatné je, že se u toho nevylučuje žádný stresový hormon. U klasické střelby dokážete složit zvíře na sto padesát či dvě stě metrů. Dnešní optiky pro kulovnice jsou fantastické. S lukem se ale musíte přiblížit, pokud chcete zvíře ulo-

vit eticky, na dvacet až třicet metrů. Lidé, kteří proti lovu lukem aktivně bojují, často vytahují sestříhy z olympijských her, kde ukazují, jak nepřesně občas střílí i největší světoví šampioni. Obvyklý komentář pak je: „Podívejte se, jak to dělají ti nejlepší. Jak asi bude vypadat lov lidí, kteří to umí podstatně hůř?“

ING. MAREK KOŽUŠNÍK (*1973)

Novinář, spisovatel, scénárista. Píše pro časopisy Playboy, Myslivost, Svět myslivosti, Lidé a Země, Bojová umění. Je členem WW8 Expedition Group (např. světový prvosjezd řeky Dychiya v jihozápadní Etiopii v roce 2007). Spolupracoval na dokumentárních filmech Tanec s šivou (2007), Manaslu No. 9 (2009) nebo Cesta na Hliněnou řeku (2008; 1. místo v na Mezinárodním festivalu outdoorových filmů 2008). Lukostřelbě se věnuje několik let, lovecké lukostřelbě poslední dva roky. Je členem Rady Klubu lovecké lukostřelby při ČMMJ.

Lovci s lukem používají praktické maskovací oblečení, jeho vzory se ale liší od vojenského – nemají mást lidské, ale zvířecí oko

Od budoucího lovce se vyžaduje naprostá přesnost, kterou před udělením povolení a ostrým lovem musí prokázat na 3D modelech zvířat

Jenže – olympionici střílí na sedmdesát metrů. Naším cílem je schopnost zasáhnout pivní tácek na vzdálenost třicet metrů každým zásahem. Dokud to neumíte, nemůžete jít na lov. U klasických myslivců to funguje tak, že složí zkoušky, získají zbrojní průkaz a občas si zajdou na strelnici. Většina z nich ale na strelnici netráví tři, nebo čtyři dny v týdnu, už třeba jen proto, že je strelivo drahé. My lukostřelci střílíme každý týden minimálně dvakrát, většina z nás častěji. Chceme být naprosto zodpovědní. Prostě se pokaždé trefíme.

ZÍSKÁVÁME UZNÁNÍ

Jak to funguje v zahraničí? Musí člověk složit zkoušku, aby mohl jít lovit?

Ano, ale to u nás funguje úplně stejně. V České republice ještě lov lukem povolený není, ale pokud chce člověk někam vyjet, musí ji složit. Za prvé: projít kurzem IPEB (International Bowhunter Education Program) můžete až poté, co si uděláte lovecký lístek, což v našich podmínkách znamená, že musíte být i myslivec a strávit v mysliveckém kurzu jako adept jeden rok. Ve zkoušce IBEP musí člověk zvládnout spoustu teorie ohledně zvěře i loveckých technik, včetně metod přibližování, nebo stavby treestandů – malých sestavitelných platform, ze kterých se dá střílet. Praktická část pak testuje schopnost trefit se na loveckou vzdálenost. To znamená pět až třicet metrů v realistických podmínkách, za ka-

Nejllepší kladkové luky jsou vyrobeny z karbonu, který je pružný a lehký. Na snímku Carbon Defiant od firmy Hoyt

ždého počasí. Střílí se na terče částečně skryté ve křoví, ve výstřelu vám může překážet strom nebo větev. Musíte trefit pět ze šesti 3D modelů zvířat, které jsou různě natočené. Musíte tedy přesně vědět, jak je na zvířeti umístěná komora (oblast hrudníku ležící pod lopatkou, která obsahuje srdce a plíce – pozn. red.). Právě její zásah je pro zvíře smrtící. Tuto praktickou část splní jen ten, kdo skutečně lukem umí střílet. Ostatní musí absolvovat úplně celou zkoušku, nejen strelbu, v dalším termínu.

Jaká je šance, že bude lov lukem povolený u nás?

Členové Českého sdružení lovecké lukostřelby se rekrutují z 3D střelců a myslivců a už delší dobu se snaží tuto formu lovu legalizovat. Bohužel nám to zkomplikovaly volby, protože ačkoli dialog o povolení už proběhl, musíme ho teď absolvovat zase celý znovu. Věci se ale hýbou dopředu. V červnu bylo sborem zástupců Českomoravské myslivecké jednoty odsouhlaseno založení Klubu lovecké lukostřelby při této jednotě, takže dnes jsme součástí největší myslivecké organizace.

Takže se náhled myslivců na lov lukem proměňuje?

No, ono je to s tím odporem tak trochu jako s internetovým trollováním. Nejvíce slyšet jsou ty hlasy, kterou jsou nejagresivnější. Jenže mezi myslivci není zdaleka tolik odpůrců, jak se zdá. Spíš jsou někteří lidé víc slyšet. Ve vedení jednoty je spousta vstřícně naladěných lidí, kteří tu problematiku znají a orientují se v ní. Ale jako v každé oblasti lidské aktivity se i tady najdou lidi hloupější nebo závistivější. Anebo téhle problematice prostě nerozumí.

Od kolegů myslivců, kteří jsou proti, se obvykle setkávám se dvěma argumenty. Za prvé – že to je pytlácká zbraň a za druhé: proč se vracet na stromy, když tu máme tak úžasné moderní zbraně? A já odpovídám, že pytlácká zbraň to není a být nemůže, protože zvládnout techniku strelby lukem je tak obtížné, že by pytlák musel být blázen, aby se s tím obtěžoval. Stačí mu koupit malorážku s podzvukovým strelivem a k tomu tlumič a může vesele vyrazit.

A že nepoužíváme moderní zbraň? Kdyby bylo účelem lovu jen pořízení masa pro přežití, tak luk nebude samozřejmě dávat smysl. Ale o to přece nejde. Jde o to, že jste v přírodě a děláte něco, co se skoro nezměnilo stovky tisíc let. Lovíte

Malá platforma připevněná na stromě, tzv. treestand, je základem lovu na čekanou

způsobem, kdy se šance lovce a zvěře vyrovnávají.

HLAVNĚ ŠUMĚNÍ LESA

V čem se lov lukem liší od klasického mysliveckého lovu?

Tak hlavní rozdíl je v tom, že se nevyráží na společné lovy. Není tu nic podobného honu na bažanty. My lovíme individuálně, osaměle. Vyžaduje to obrovské znalosti míst, chování zvěře a jejich migračních koridorů, musíte vědět, kam chodí pít. Musíte znát jejich chování, pokud se k nim chcete přiblížit.

Takže si na zvěře lovec počká na místě, kam chodí pít?

To je různé. Dá se jít podobně jako při klasickém lovu na čekanou, kdy na zvěře vyčkáváš na treestandu, což je takové sedátko připevněné na stromě. Někdy se využívají i speciální lovecké stany. Většinou se nedají využívat klasické myslivecké posedy nebo kazatelny, protože se do nich člověk s lukem prostě nevejde. Lovecký lukostřelec si musí umět postavit kryt z vlastních zdrojů, které skýtá okolní terén, což bývá častější případ než použití treestandu nebo loveckého stanu. Pak se dá taky vyrazit na tzv. šoulačku, kdy se prochází lesem po zvířecích chodnicích, tedy ochozech a spádech, a lovec kořist aktivně vyhledává. To je královská disciplína, a to i při lovu palnou zbraní. Tady je to ovšem ještě povýšené o to, že vám nestačí sto padesát či dvě stě metrů, potřebujete dvacet. Lov lukem není pro velké jedlíky masa. Je pro sběrače zážitků.

Dá se říct, jak vysoká je vlastně úspěšnost lovu? Přiblížit se ke stádu srn na krátkou vzdálenost asi nebude legrace.

Úspěšnost je mnohem nižší, než u klasického lovu. Říká se, že lovecká lukostřelba je „lov a šumění lesa. Ale hlavně to šumění,“ (směje se). Můj odhad je, že úspěšnost je zhruba desetkrát menší než u palných zbraní. Tím pádem to z ní vždycky bude dělat doplněk klasické myslivosti, protože my nikdy nebudeme schopni naplnit předepsané normy pro snižování stavu zvěře, která jinak škodí zemědělství. A tyto škody jsou myslivci ze zákona povinni uhradit.

Přechod na lov lukem mi přijde jako reakce na zvyšující se snadnost současného lovu. Některé lidi už nebaví zacou-

Úspěšnost lovu lukem je desetinasobně nižší, než s palbou zbraní. Tohle není pro jedlíky masa, ale pro sběratele zážitků

vat autem k zateplené kazatelně, vylézt si nahoru, čekat celou noc a trefit si krásný trofejní kousek. S lukem je to férový boj, šance zvířete jsou vyrovnané – a vlastně jsou spíš v jeho prospěch. Navíc je vidíte zblízka. Když se na zvěře díváte z dvou set metrů, jen těžko poznáte, jestli je to ten správný kus k odstřelení, jestli je slabý, nebo nemocný. Na dvacet metrů vidíte jasně, vytvoříte si k němu skoro až intimní vztah. Slyšíte jak dýchá, jak křupe tráva. Navíc když ho trefíte, tak o tom ani neví – to je jako se říznout žiletkou. Krev se masivně vylije do těla a odpojí se hlava. To je ta nejkrásnější, nejhumánnější smrt. To bych rád vzkázal právě ochráncům.

Myslíte, že je to přesvědčí?

Já se jim vlastně nedivím. Jsou pod velkým tlakem, ta mediální masáž je velká. Na světovém youtube najdete spoustu videí z „prasáckých“ neetických lovů, těmi se přece může

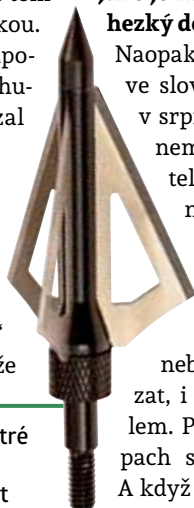
chlubit jen idiot. A ještě horší jsou trofejní fotky, kdy si na to ulovené zvíře někdo vítězně položí nohu, jak je to typické na safari. Beze stopy úcty k ulovené zvěři. To nejsou myslivci, to jsou vepřici, kteří často ani nemají lovecký lístek a jen si všechno zaplatí. Jenže zrovna tohle třeba v Africe bohužel jde.

VYROVNANÉ ŠANCE

Jaké je nejlepší počasí na lov? Slunečný hezký den?

Naopak! Dám příklad: byli jsme dva ve slovenské oboře Kováčová někdy v srpnu. Bylo strašně vedro. Já jsem neměl luk, byl jsem jen pozorovatel, kdy jsem se učil nové techniky. Měli jsme dva treestandy a čekali jsme na daňky. Seděli jsme bez hnutí přímo nad jejich stezkou, kterou chodí k napajedlu, jenže čtyři nebo pět hodin se odmítali ukázat, i když jsme je slyšeli všude kolem. Protože se nehýbal vzduch, náš pach se prostě nedokázal rozptýlit. A když se nakonec ukázali, bylo to na

Hroty určené pro lov jsou žiletkově ostré a při průniku orgány způsobí masivní krvácení. Nikdy se nepoužívají dvakrát

Aby byla rána bezpečně smrtelná, musí se lovec přiblížit na 20 – 30 metrů. Kontakt se zvířetem je velmi blízký

pasece asi 70 metrů od nás. S kulovnici by to byla čistá, naprosto pohodlná rána. Jenže na luk to je příliš daleko. Slezli jsme tedy dolů a vyšli na šoulačku. Jenže jak bylo absolutní sucho, pohybovat se v lese s napadaným listím bylo stejné, jako chodit jako po bramborových čipsech. Vlhko ulehčuje pohyb, tlumí kroky. Navíc se obvykle loví na přelomu dne a noci, takže podmínky jsou těžší pro lidi, než pro zvířata, které jsou na ty podmínky zvyklé.

Je něco, čemu se člověk musí před lovem vyhnout? Třeba kolínské?

Ano, přesně tak. Jeden dnes už velmi zasloužilý člen našeho sdružení jel před lety do Afriky a manželka mu vyprala lovecké oblečení – a od té doby se mu říká Azurit (smích). Samozřejmě se věci do lesa nikdy nesmí prát v aviváži, protože je strašně cítit. Říká se, že levandule dokáže lidský odér trochu blokovat a dneska se i vyrábí oblečení, které by mělo lidský pach zakrývat. Pomáhají různé specializované spreje. Pach je totiž jedna z hlavních věcí, která člověka prozradí, zvířata zas tak dobře nevidí, ale čich a sluch mají skvělý.

Používáte klasickou mysliveckou uniformu, nebo chodíte třeba v hejkalu?

Mezi mladšími myslivci do padesáti let je už dnes běžné camo – maskované oblečení, které ale vypadá jinak, než to vo-

jenské. Při nehlučném přibližování má prostě přednost praktičnost. Samozřejmě když se vyrazí na společný hon na zajíce nebo kachny s puškou, chodíme oblečení podle tradice, protože jsme myslivci se vším všudy. Ale stále častěji se i u klasických myslivců objevuje maskování, což samozřejmě vyvolává tření mezi modernisty a tradicionalisty. Ale to je jako v každé lidské činnosti. A samozřejmě i při lovu lukem ctíme všechny myslivecké tradice. My se nechceme vy-

Je to férový boj, šance jsou vyrovnané. Přiblížit se na 20 metrů ke zvířeti je umění

dávat nějakou jinou cestou, než je ta klasická myslivecká. Nejsme američtí lovci.

Předpokládám, že není luk jako luk. Jaké jsou ty preferované pro lov?

Z devadesáti procent se používají kladkové luky. Mám na Slovensku kamaráda, který loví tradičním lukem, ale kladkové jsou nejoblíbenější. Svou konstrukcí umožňují dvě základní věci: lehký nátah a vysokou sílu. Čím dál natáhnete klasický luk, tím větší cítíte tah, což u kladkového odpadá. S kladkovým lukem držíte v ruce jen 25 % natažené váhy, což zna-

mená, že můžete déle mířit a nemusíte udělat pohyb navíc. A ten na tak krátkou vzdálenost zvíře dobře vnímá.

Druhý faktor je kinetická energie. Šíp vystřelený z kladkového luku letí nejrychleji a s největší razancí, jakou je nějaký luk vůbec schopný vytvořit. A samozřejmě je důležitá taky délka – s tradičním lukem je v lese manipulace obtížná a neodpouští chyby. Dá se říct, že tak, jako je lovecká lukostřelba královskou disciplínou lovu, tak je používání tradičního luku královskou disciplínou lovecké lukostřelby.

HLAVNĚ TRÉNOVAT

Dá se říct, kolik musí člověk investovat peněz, aby dostal spolehlivý nástroj?

Většinou se začíná u těch kladkových a na tradiční přechází až mistři. Kladkové luky jsou dostupné v kompletu už okolo dvaceti tisíc a to i od renomovaných značek. Nicméně ty nedoporučujeme, protože materiály jsou horší a vhodné spíš pro víkendové střelce někde v Americe, kteří si při příchodu lovecké sezóny prostě koupí set a rovnou si ho odnesou do lesa. U nás se dá pořídit špičkové vybavení do třiceti až pětaticeti tisíc, vydrží dlouho a je bezpečné.

Jak dlouho vlastně trvá cesta od nápadu si zkusit lukostřelbu až do chvíle, kdy člověk složí svoje první zvíře?

Nejdřív se hodně dlouho cvičí a trénuje – soutěží se na 3D závodech na maketách zvířat, někdy v hodně drsném terénu. Kla-

deme obrovský důraz na techniku střelby, protože není nic horšího, než najít loveckým šípem zastřelenou zvěř, která někde nedohledaná několik dní trpěla, roztrhaná od lišek a divočáků. Navíc hodně lidí trénuje ještě i s reflexním lukem, prostě proto, že je to baví. Abych to shrnul – nedoporučoval bych nikomu, aby zkoušel lovit dřív, než po roce velmi usilovného tréninku. Můžete doprovázet kamaráda, který loví a načerpat zkušenosti a techniky, ale když se dostanete k vlastní střelbě, rozhodujete o ukončení života zvířete. A to se musí udělat zodpovědně. ■